

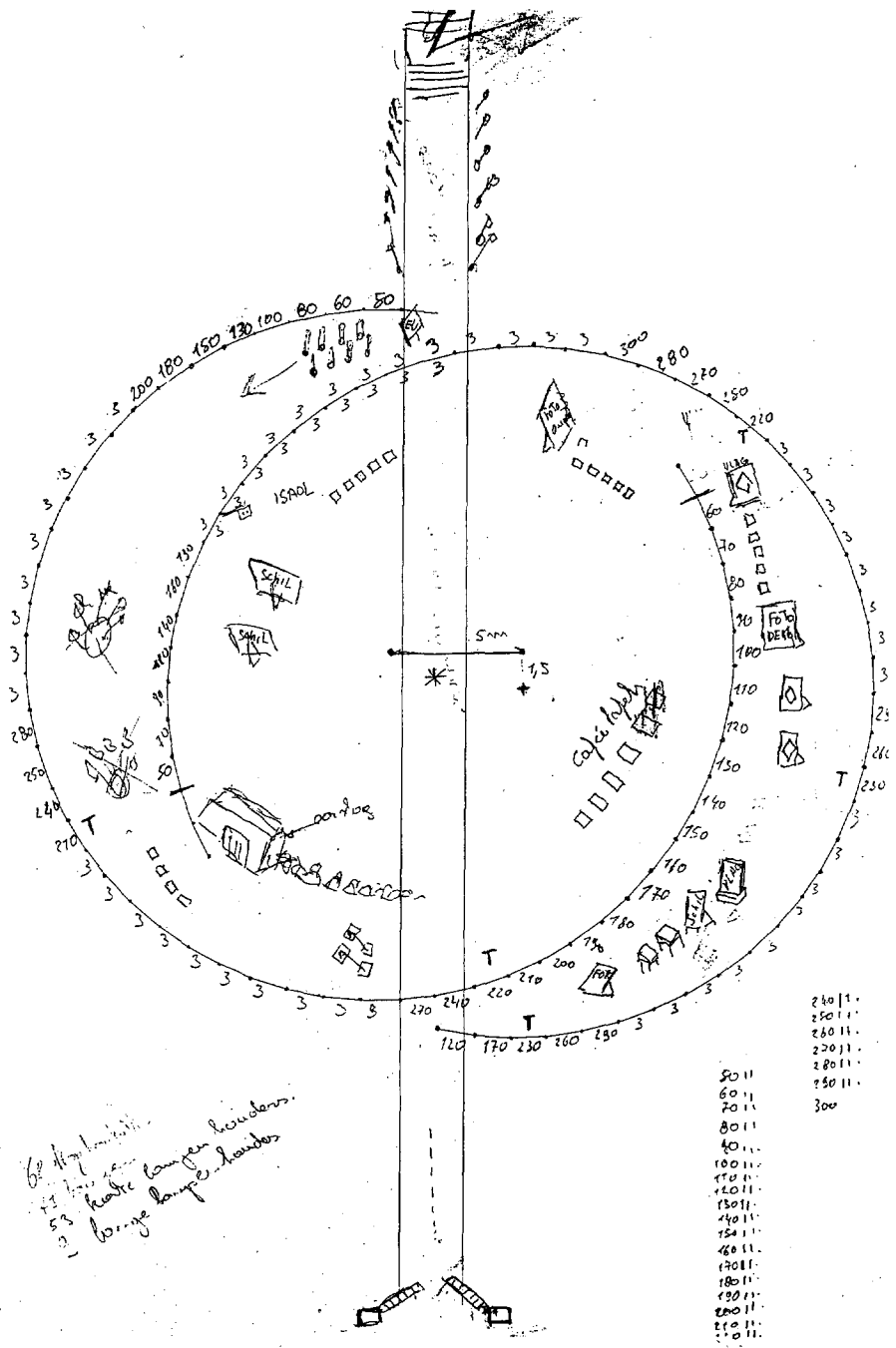
Tentoonstelling 'Een eeuw solidariteit. Geschiedenis van de socialistische vakbeweging'

Hendrik Ollivier, departement beeld en geluid
AMSAB

Eigen lof stinkt. Niet zonder enige schroom beginnen we bijgevolg aan dit stukje. Want laten we maar meteen eerlijk zijn: we zijn zelf nogal tevreden over de tentoonstelling. Omdat echter nog maar weinig mensen de tentoonstelling gezien hebben en omdat valse bescheidenheid ook niet echt een deugd is: vooruit dan maar en zet de ramen open.

We geven graag toe dat we een paar keer moesten slikken toen we begin vorig jaar de vraag kregen van het ABVV om op nauwelijks enkele maanden tijd, met een bescheiden budget, een tentoonstelling te realiseren in Paleis 10 van de Heizel en als toemaatje slechts anderhalve dag ter beschikking kregen om de tentoonstelling op te bouwen. Tegelijk zouden we werken aan de research naar beeldmateriaal voor het boek, dat tegen dezelfde datum, onder redactie van collega Luc Peiren, moest klaar zijn. Wanneer we de opdracht uiteindelijk zonder veel tobben aanvaard hebben, was dit met de zekerheid in het achterhoofd dat we indien nodig grotendeels konden terugvallen op de eigen collectie en vooral in het besef dat we bij Beeld en Geluid een groepje vormen waar we door dik en dun op elkaar kunnen rekenen. Het is echter zeker niet alleen onze verdienste dat de tentoonstelling uiteindelijk geslaagd is. Voor het ontwerp en de bouw van het decor deden we een beroep op De Muur, een Gentse firma waarmee we ook samenwerkten voor de tentoonstelling over sociale zekerheid. De Muur

slaagde erin de enorme ruimte op originele en tegelijk imposante manier te vullen. Daarom voegen we in plaats van foto's graag een ontwerpschets als illustratie bij dit artikel. Aan de ingang van Paleis 10 moest de bezoeker door een majestueuze poort: een enorm rood hek gesteund door twee gouden zuilen (de symboliek van de openstaande poort namen we onder een andere vorm over op de omslag van het boek). Een rode loper leidde hem vervolgens naar de ingang van de eigenlijke tentoonstelling, aan het zicht onttrokken door een drie meter hoge muur, opgebouwd in twee grote cirkels, spiraalvormig in elkaar draaiend. Via een smal slakkenhuis werd de toeschouwer dan, door nieuwsgierigheid geprikkeld, de wereld van de tentoonstelling binnengeloodst. Het concept van de tentoonstelling leunde dicht aan bij het concept van 'Met licht geschreven' en 'Het Kanailje'. We hechtten niet alleen belang aan het educatieve aspect, in dit geval de toeschouwer een inzicht bieden in een eeuw vakbondsgeschiedenis, maar we vonden de museale benadering minstens even belangrijk. Dat wil zeggen dat we stukken niet alleen selecteerden omdat ze illustratief in het verhaal pasten, maar ook wegens hun intrinsieke waarde. Wat dat betreft hadden we een ruime keuze uit het rijke historische patrimonium, dat reeds voor een goed deel op het AMSAB (en bij onze gelegenheidspartner het IEV) bewaard wordt. Sommige stukken, onder meer de vlag van de afdeling Fayt van de Eerste Internationale (IEV), zijn ondertussen 'klassiekers' geworden. Toch hadden we het geluk ook enkele stukken te kunnen tonen die nog zelden of nooit publiekelijk te bezichtigen waren. We denken op de eerste plaats aan het prachtige schilderij van Contant Dratz over artikel 1781 (MIAT) en de schitterende vlaggen van de textielcentrale van Verviers. De bekende vlaggen van de Broederlijke Wevers en Spinders

Ontwerp voor de ABVV-tentoonstelling

van Gent waren op de tentoonstelling voor het eerst te zien na restauratie door collega Annie Geysens. Ook de talrijke vlaggetoppen maakten indruk op de bezoekers (en blijkens het Journaal ook op de cameraman van de VRT). Aan de andere kant willen we ook niet de indruk wekken dat we hier met grote 'kunst' te maken hebben. We beseffen dat de waarde van de stukken grotendeels voortspuit uit het feit dat het als het ware historische 'relikwieën' zijn. Naarmate de stukken van een recentere datum zijn vermindert bijgevolg hun aantrekkingskracht (al worden ook vandaag schitterende affiches gemaakt, zoals deze van GAL over Renault). Bovendien moeten we toegeven dat de vakbond niet altijd uitblonk in de creatie van affiches of ander communicatiemateriaal. Vandaar dat we het 'sérieux' rond bepaalde documenten ook enkele keren op een speelse manier doorbraken: in plaats van de affiches keurig in te lijsten werden ze op een slordige manier tegen een muur, een schutting of op zuiltjes geplakt. Uiteraard ging het hier om reproducties. Het gebrek aan visueel aantrekkelijke documenten uit de oorlogsperiode werd opgevangen door een tafereeltje te ensceneren. De activiteit van de vakbond, die zich tijdens de oorlog grotendeels in de clandestiene pers situeerde, werd aanschouwelijk gemaakt via een gebroken kelderraam, waar de onoplettende bezoeker gewoon aan voorbijliep, terwijl de collaborerende vakbond voor de buitenwereld manifest aanwezig was door een op de gevel geplakte affiche.

De tentoonstelling werd afgesloten met enkele schitterende foto's van Stephan Vanfleteren, Filip Claus en Patrick De Spiegelaere. Daarmee werd het discours van de tentoonstelling, tot dan toe doortrokken van een gevoel van trots om wat gedurende de honderdjarige geschiedenis gerealiseerd werd, aan het einde enigszins gerelativeerd. De aangrijpende foto's

van Renault, Forges de Clabecq, Boel en andere dwongen de toeschouwer tot enige kritische reflexie. Dat was althans de bedoeling.

De tentoonstelling zal in de loop van het jaar, zij het wellicht in lichtjes gewijzigde vorm, nog op verschillende plaatsen in Vlaanderen en Wallonië te zien zijn. Plaats en data moeten nog vastgelegd worden. Inlichtingen bij het ABVV. We houden u op de hoogte in volgende nummers.

Ter gelegenheid van honderd jaar ABVV verscheen ook een boek onder redactie van Luc Peiren (AMSAB) en Jean-Jacques Messiaen (IEV). *Een eeuw solidariteit* beschrijft in verschillende bijdragen ruim honderd jaar socialistische vakbeweging in België.

L. PEIREN en J.-J. MESSIAEN (red.). *Een eeuw solidariteit. Geschiedenis van de socialistische vakbeweging*. Gent : Ludion/ABVV, 1997, 200 pp., ill., 1200 fr.